Asia: HE 271/2022 vp, terrorismin torjunta
Lisälausunto

Lakivaliokunnalle

Valiokunnan kuulemisessa pyydettiin kirjallista lisälausuntoa siitä, sallisiko lisäpöytäkirja sen, että Suomi menisi velvoitteiden toteuttamisessa edellytettyä pidemmälle. Keskustelussa asia koski erityisesti sitä, voisiko terroristijärjestöön kuulumisen säätää rangaistavaksi laajemmin kuin nykyinen terroristiryhmän toimintaan osallistumista koskeva säännös tarkoittaa.

Lisäpöytäkirja asettaa vähimmäistason velvoitteen rangaistavuuden alalle. Lisäpöytäkirja ei itsessään rajoita sitä, että kansallisesti omaksuttaisiin pidemmälle meneviä kriminalisointeja. Rajoittavia näkökohtia voi kuitenkin tulla ihmis- ja perusoikeusnormeista.

Suomessa on vastikään tarkasteltu kansallisesti hyvinkin perusteellisesti sitä, miten ja missä laajuudessa terroristiryhmän toimintaan osallistuminen tulee ja voidaan säätää rangaistavaksi. (Ks. HE 89/2021) Tässä yhteydessä on selvitelty myös sääntelyä ja oikeuskäytäntöä vertailumaissa. Suomessa perustuslakivaliokunnan kannoilla on tältä osin ohjaavaa merkitystä.

Kuulemisessa tuli myös esille se, että erityisesti Saksassa on saatettu ns. ISIS-vaimojen toimintaan puuttua toista kautta, tarkastellen asiaa kansainvälisen rikosoikeuden ydinalueen kautta, rikoksena ihmisyyttä vastaan. Nämä rikokset ovat kokonaan toisentyyppisiä kuin terrorismirikokset.

Terroristinen hallinto voi merkitä laajamittaista tai systemaattista hyökkäystä siviiliväestöä vastaan, sen orjuuttamista ja vainoamista. Tällöin tähän toimintaan osallistuneet saattavat olla rikosvastuussa sillä perusteella, että he ovat tietoisia tästä järjestelmällisestä politiikasta. Rikoksista ihmisyyttä vastaan on säädetty myös Suomen rikoslaissa.

YK:lla on toimintaa (UNITAD), jossa toteutetaan tutkintatoimia varmistamaan näihin rikosepäilyihin liittyvät myöhemmät syyttämistoimet.

Helsingissä, 25.1.2023

Kimmo Nuotio
rikosoikeuden professori